

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 459/2024-29

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného CONSULTA s.r.o., Šafárikovo námestie 4, Bratislava, proti postupu Správneho súdu v Bratislave v konaní sp. zn. BA-8Sa/93/2021 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Správneho súdu v Bratislave v konaní sp. zn. BA-8Sa/93/2021 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Správnemu súdu v Bratislave v konaní sp. zn. BA-8Sa/93/2021 **prikazuje** konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **1 500 eur**, ktoré **je** Správny súd v Bratislave **povinný** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Správny súd v Bratislave **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **856,75 eur** a tieto zaplatiť jeho právnemu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. augusta 2024 domáha vyslovenia porušenia základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom správneho súdu

v správnom súdnom konaní. Správnemu súdu žiada prikázať konať bez zbytočných prietáhov s tým, že mu bude priznané finančné zadost'učinenie 2 500 eur.

II.

2. Ústavnou s'ťažnosťou namietanému konaniu predchádzali tri skoršie správne súdne konania. V prvom najvyšší súd rozsudkom z júna 2013 zrušil rozhodnutie Sociálnej poisťovne z marca 2009 o starobnom dôchodku s'ťažovateľa. V druhom krajský súd rozsudkom zo septembra 2015 zrušil rozhodnutia Sociálnej poisťovne z novembra 2013 o výške dôchodku s'ťažovateľa v období od júla 2005 do roka 2013. V treťom krajský súd rozsudkom z januára 2020 zrušil rozhodnutie generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne z marca 2017 spolu s rozhodnutím jej ústredia z novembra 2016 o výške starobného dôchodku s'ťažovateľa a vec jej tretíkrát vrátil na ďalšie konanie.

3. Následne generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne 24. augusta 2021 zamietol odvolania s'ťažovateľa proti rozhodnutiam jej ústredia o výške jeho dôchodku. Proti týmto rozhodnutiam podal s'ťažovateľ 27. októbra 2021 správnu žalobu na Krajskom súde v Bratislave, z ktorého výkon súdництва od júna 2023 prešiel na správny súd. Krajský súd od januára do marca 2022 vyzýval strany na vyjadrenie. Prietahy v tomto konaní s'ťažovateľ namietol s'ťažnosťou adresovanou predsedníčke správneho súdu, ktorá v marci 2024 uviedla, že s'ťažnosť je dôvodná a zistila nečinnosť v trvaní 22 mesiacov od výzvy súdu na vyjadrenie sa žalovanej k replike s'ťažovateľa z marca 2022. Správny súd poukázal na to, že je personálne poddimenzovaný, keďže hoci je na ňom určených 44 miest sudcov, obsadených je len 30 miest a len 26 sudcov je aktívnych. Správny súd v apríli 2024 určil termín verejného vyhlásenia rozsudku na september 2024, ktoré bolo pre chorobu sudkyne zrušené a nový termín bol určený na 3. október 2024.

III.

4. S'ťažovateľ poukazuje na svoj vek a to, že skoro 15 rokov sa koná o jeho dôchodku. Je toho názoru, že vec nie je zložitá, neprispel k predĺženiu konania, urgoval rozhodnutia Sociálnej poisťovne a súdov, pričom k predĺženiu konaní významne prispela Sociálna poisťovňa, ktorá sa vyjadrovala oneskorene, čo súdy akceptovali. Okrem toho Sociálna poisťovňa rozhodovala dlho potom, keď jej rozhodnutia boli zrušené, a vždy bez toho, aby zohľadnila právo Európskej únie.

5. Správny súd k ústavnej s'ťažnosti uviedol, že vec po jeho zriadení bola pridelená sudkyňi 2. júna 2023. Vtedy jej bolo pridelených aj ďalších 65 vecí starších ako vec s'ťažovateľa. O týchto veciach, ako aj veciach, ktoré nezniesli odklad, rozhodovala prednostne a po upozornení predsedníčky v apríli 2024 nariadila vo veci s'ťažovateľa vyhlásenie rozsudku. Upozornil na množstvo vecí sociálnej agendy a 5 766 nerozhodnutých vecí, ktoré v júni 2023 prevzal z krajských súdov.

IV.

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Namietané

porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s prihliadnutím na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Prihliada sa aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

7. Konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí o výške starobného dôchodku patrí do štandardnej agendy správnych súdov. Nemožno ho hodnotiť ako nadmerne zložitú, aj keď cezhraničný aspekt problematiky a možná aplikácia práva Európskej únie môže zakladať vyššiu náročnosť. K tomu však treba uviesť, že správne súdy o dôchodku sťažovateľa konajú už štvrtýkrát. K predĺženiu konania sťažovateľ nijak neprispel. K prietahom došlo výlučne pre nečinnosť správneho a predtým krajského súdu. Z procesného postupu nie je zrejma žiadna relevantná aktivita, ktorá by smerovala k rozhodnutiu vo veci sťažovateľa osobitne s prihliadnutím na kontext jeho prípadu, keď sa správnosti určenia výšky jeho starobného dôchodku pred správnymi súdmi domáha od roku 2009.

8. Hoci možno očakávať, že o správnej žalobe bude rozhodnuté v najbližších dňoch, procesný postup správneho súdu, ktorý bol sprevádzaný jeho nečinnosťou, vedie k tomu, že o správnej žalobe sťažovateľa bude najskôr rozhodnuté po takmer troch rokoch od jej podania. Preto bolo podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ústavnej sťažnosti vyhovené a vyslovené, že postupom správneho súdu boli porušené ústavné práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, s tým, že správne súdu bolo prikázané, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov. Intenzita zásahu však nedosiahla úroveň závažnosti porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu, a preto v tejto časti nebolo ústavnej sťažnosti vyhovené.

9. K argumentu správneho súdu o nadmernom zaťažení a personálnej poddimenzovanosti je nutné uviesť, že táto skutočnosť nemôže byť dôvodom zmarenia ústavných práv sťažovateľa a nezbavuje štát zodpovednosti za prietahy. Účelom ústavnej sťažnosti nie je pomenovanie príčin prietáhov alebo dospieť k záveru, či majú objektívny alebo subjektívny charakter. Dôležité je rozhodnúť, či k prietahom v konaní došlo, a odstrániť stav právnej neistoty sťažovateľa.

10. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade, v ktorom jediným faktorom pri zistení porušenia ústavných práv sťažovateľa bola nečinnosť súdu. S prihliadnutím na celkovú dĺžku a fázu konania, správanie sťažovateľa, význam rozhodnutia pre sťažovateľa, ktorý sa domáha určenia výšky starobného dôchodku už viac než 15 rokov, bolo sťažovateľovi podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadosťučinenie 1 500 eur a vo zvyšnej časti jeho návrhu nebolo vyhovené.

V.

11. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľa odôvodňuje, aby mu správny súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli právnym zastúpením a ktorých výška 856,75 eur bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách

advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), čo za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti 2 x 343,25 eur) s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 13,73 eur) predstavuje sumu 713,96 eur, k čomu treba podľa § 18 ods. 3 vyhlášky pripočítať daň z pridanej hodnoty 142,79 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. októbra 2024

Robert Šorl
predseda senátu